

Norsk misjon om 50 år

Scenarier for misjonens fremtid

Et 50-års jubileum blir gjerne dominert av tilbakeskuende analyser. Vi har derfor utfordret en del ledere med erfaring fra misjon og økumenikk til å se femti år fremover og beskrive hvordan de forventer at kristen misjon vil se ut i 2046, når Egede Instituttet og Norsk Tidsskrift for Misjon feirer sitt 100-årsjubileum. Den som lever får se.

Nye utfordringer

EGIL GRANDHAGEN

Norsk misjon har snart bak seg et århundre som nærmest fortøner seg som et eventyr når vi ser tilbake. India, Madagaskar, Kina og Etiopia er stikkord. Ingen av oss som har fått være med på dette, er i tvil: Det nytter å drive misjon! I dag er tyngdepunktet for den evangeliske kristenhet flyttet fra Vesten til de unge kirkene i Asia, Afrika og Sør-Amerika. 75 % av verdens evangeliske kristne befinner seg på disse kontinentene. Hele 48 % av Afrikas befolkning sør for Sahara er medlemmer av et kristent trossamfunn!

Hva er norsk misjons oppgave i denne situasjonen?

1. De mange kirkene ber om misjonærer til bibelopplæring på alle plan. Mekane Yesus-kirken i Etiopia økte sitt medlemstall i 1995 med 220.000. Det betyr et enormt behov for undervisning og opplæring. Her vil vi gjerne være med. De mange sektene både i Øst- og Vest-Afrika må vi se på som en utfordring. Den beste medisinen er god bibelundervisning.
2. Til tross for den enorme veksten i den tredje verdens kirker er det fortsatt store områder av verden som har få eller ingen kristne

meningheter. Nord-Afrika, Midt-Østen og Sentral-Asia er viktige eksempler på dette. Fortsatt er det behov for pionérmisjon innenfor ca 3000 etno-lingvistiske grupper. Det dreier seg om mer enn 2 milliarder mennesker som ikke har hørt evangeliet for første gang, og som ikke har en kristen kirke i sitt nærområde. Disse folkegruppene må øverst på vår prioriteringsliste. Særlig islamske, men også buddhistiske områder må få tilført større ressurser. Teltmakermodellen blir stadig mer aktuell.

3. Verden er også i materiell nød. Matmangel, epidemiske sykdommer, økologiske katastrofer og krig er hverdagen for mange. Vi må belage oss på å øke vårt diakonale engasjement blant verdens fattigste. Det ser ut til at mange av Vestens rikeste land i økende grad har nok med seg selv. Som kristen misjonsbevegelse har vi ikke noe valg.
4. Samarbeid og nettverk blir i økende grad nødvendig på tvers av kirker og organisasjonsgrenser. De ikke-vestlige misjonsselskaper og kirker øker sitt misjonsengasjement, samtidig som mange av dem mangler tverrkulturell erfaring. Her ligger det til rette for et spennende samarbeid med misjonærteam sammensatt av medarbeidere fra ulike deler av verden!

Egil Grandbagen er generalsekretær i Norsk Luthersk Misjonssamband.

Norsk misjon om femti år

TOR BERGER JØRGENSEN

Frihåndstegning av fremtidige scenarier er en fascinerende geskjeft. Jeg har en hel blokk av skisser med tema «Den norske kirke og misjonen» i hodet mitt. Bildene er overraskende forskjellige og motsetningsfylte.

Den norske kirke anno 2046

Scenario I:

Den norske kirke anno 2046 ser jeg av og til for meg som en vingestekket og åndsfattig kirke. Svekket og usikker både på sin identitet

og sin rolle i et forbrukersamfunn som har gitt avkall på sine etiske og kulturelle røtter.

Scenario II:

Men av og til trer bildet fram i lysere toner. Vel er kirken blitt mindre og svakere både ut fra formell posisjon og innflytelse i samfunnet, men den er fylt av liv og engasjement. Kirken er stedet for kritisk og kreativ tenkning, for etisk bevissthet og for enkelt og ekte vitnesbyrd om det annerledes livet som troen på Jesus skaper.

Misjonen anno 2046

Scenario I:

På de mørkere dagene er denne kirken ikke bare visjonsløs, den er også misjonsløs. Misjonsorganisasjoner er lagt ned. Det som er igjen, er få og små grupper. Misjonshøgskolen er solgt til Stavanger kommune. Misjonen døde ut med «de gamle» som var kommet med under og rett etter krigen, og med dem som tilhørte «de idealistiske» fra 1960- og 70-tallet.

Scenario II:

På gode dager ser jeg et helt annet bilde. Der har misjonsorganisasjonene greid å svare på de store utfordringene som for alvor dukket opp i 1990-årene. Flere av organisasjonene har funnet sammen til en større enhet, kalt Den norske kirkes misjonsengasjement. Misjonsengasjementet lever i norske menigheter, i gudstjenesten, i forskjellige grupper. Nærheten til den dramatiske og spennende virkeligheten hvor evangeliet vinner rot i nye kulturer, er selve nerven i engasjementet. Innslaget av afrikansk, asiatisk og latin-amerikansk Kristus-liv i norsk virkelighet, er markert.

Misjonens og kirkens lykke var at man, etter en del usikkerhet rundt årtusenskiftet, fant et fast og klart spor i sin aktive deltakelse fra innsiden i kirkestrukturen, samtidig som en videreutviklet sin frihet som pådriver og livsformidler av misjonsansvaret og misjonserfaringen. Ikke minst det utvidede møtet med konkret Kristusliv utenfra, gav en ny dybde og en ny frimodighet i misjonsengasjementet og i menighetene. Misjonshøgskolen er selve nerven i denne formidlingsprosessen, en skapende møteplass hvor tanker brytes og liv blomstrer i en verden som er blitt mer kompleks enn den var på midten av 1900-tallet. Her skapes nye modeller for gudstjenesteliv, for tilbedelse og for hellige liv i tjeneste.

Det er utfordrende å drømme.

Guds misjonsprosjekt er i alle fall ikke forbi anno 2046 – om ikke

Jesus er kommet igjen og har forløst sin kirke. Når vi ser femti år framover, er dette spørsmålet og dette perspektivet det mest spennende. For han kommer når misjonsoppdraget er slutført, det vil si når folkeslagenes tall er blitt fullt (Rom 11,25).

Tor Berger Jørgensen er generalsekretær i Det Norske Misjonsselskap.

Søsken på denne Guds jord

TURID KARLSEN SEIM

Langsomt, og ikke uten smerte, har norsk misjon begynt den omstillingsprosess som en ny kirkelig virkelighet har gjort nødvendig – økumenisk og globalt. Norsk misjon gir ikke lenger mening som en bevegelse fra ett av kristendommens sentralområder til dens periferi eller til ukjent territorium. Dens karakter av hvit oppdagelsesreise til fremmede stammer er ugjenkallelig forbi. Ufordringen for neste generasjon er å komme til rette med den situasjon at kristendommens tyngdepunkt er i ferd med å flyttes, og at vi derfor ikke lenger befinner oss i eller behersker de sentrale kjerneområder.

I noen grad kan en si at det er de frukter misjonen faktisk har båret som har skapt den situasjon som nå inviterer oss til – for ikke å si krever – egenforandring. Misjonskirkeene er blitt livskraftige søsterkirker med egen beslutningsmyndighet og teologisk dømmekraft. Og vi må lære å leve med kritiske tilbakemeldinger når takknemlighet var det vi helst ville ha. Vi må kanskje endog konfronteres med vår unnværlighet og forflytning til statistregisteret i de forestillinger der vi hadde hovedroller.

Dette er ikke noe nytt. Vi har visst det en stund, og vi har ønsket å tro om oss selv at vi i vår konstante velvilje og åpenhet har akseptert det. Mitt inntrykk er at dette er sant når det gjelder de strikte formelle ordninger. Men fremdeles er det slik at makten i stor grad følger pengene, og at vi ikke uten videre klarer å gi dem fra oss til andres bruk også om den noen ganger skulle vise seg å være misbruk. I en tid der selv de rike kirkeene har mindre penger enn før, ser det dessuten ut som om ønsket om å beholde kontroll over hvordan gavene forvaltes, er stigende. Og konflikten mellom de nære, hjemlige behov og de fjernere, som ikke like mye er våre egne, melder seg raskere. Min visjon for fremtiden vil være at den globale solidaritet som har vært misjonens styrke, bevares samtidig som vårt hovmod bøyes til å

gi uten å kreve noe i gjengjeld, til endog å oppgi kontroll. Kan vi tenke oss norsk misjon uten noen form for dominans, den være seg økonomisk eller teologisk og åndelig?

I økumenisk sammenheng er det mange som foretrekker å snakke om «ecumenical sharing of resources» fremfor om misjon i tradisjonell forstand. Ja, å dele ressurser er å ta kirkens missio, dvs. dens oppdrag og tilstedeværelse i verden, på alvor. Det er også å ta på alvor at som søsterkirker er alle kirker likeverdige, og alle har noe å gi selv om gavene er forskjellige. Når vi deler, blir vi alle like mye mottakere som vi er givere.

En vanlig utfoldelse av dette er at de fattige kirkene har en åndelig rikdom som velstandskirkene mangler, og som vi hungrer etter å få del i. De fattige kirkene har derfor adskillig å gi som vi dessuten trenger. Dette er ofte sant, og det er naturligvis godt ment. Men det er langt fra tilstrekkelig til å bryte med de maktforhold som misjonærens kombinasjon av økonomisk, organisatorisk og teologisk dominans har skapt. I praksis fungerer det også ofte slik at vi forsyner oss av andre kirkers åndelige skattkammer, som om det var en salatbar stilt til vår rådighet, der vi velger det vi liker som tilleggskost. Klarer vi å se oss selv som avhengige av det andre har å gi, eller forblir vi egentlig – og i det vesentlige – selvforsynte? Er det mulig for oss å godta at andre kanskje lever evangeliets radikale sannhet nærmere enn hva vi gjør, – og at vi derfor ikke bare har frukter å høste til egen berikelse, men til korleksjon og forandring?

Klarer vi å overvinne en tenkemåte som fundamentalt betraktet bygger på at verdighet har sammenheng med yteevne, og at likeverdighet etableres og uttrykkes gjennom et system av gjensidige ytelser? Slik «ecumenial sharing of resources» ofte fungerer, har det for meg noe av den samme smak som når de rikes almisser i oldkirken ble begrunnet med at de rike trengte de fattiges og enkenes forbønn fordi de i større grad hadde Guds øre. Vakkert og velment, men uten potensiale for virkelig likeverd i sosial praksis.

Hvordan erstatter vi ytelsesorienterte modeller med erkjennelse av at vi alle på like vilkår tilhører det fellesskap, koinonia, som opprettholdes utelukkende av Guds nåde og Guds gaver og vår felles delaktighet i dem? Hvordan utvikler vi den økumeniske og globale solidaritet som følger av dette? Hvordan respekterer vi andres rett til å ta ansvar for seg selv og endog for sine egne feil, uten samtidig å erklære oss ansvarsløse? Hvordan fungerer vi sammen som Jesu legeme?

Utfordringen er derfor like enkel som den er vanskelig: Hvordan lever vi det fellesskap som ikke skapes av vår gjensidige yteevne,

organisatoriske begavelse, felles meninger og evne til å hygge oss sammen, til å like hverandre? Vi hører ganske enkelt sammen fordi Gud har gitt samme barnekår til alle – uansett. Vi er søsken på denne Guds jord.

Turid Karlsen Seim er professor ved Det teologiske fakultet (UIO).

Norsk misjon om 50 år: Eit scenario

AASULV LANDE

Dersom ein arbeider ut frå den premissen at norsk misjon er grunnlagd på 1800-talet og har fått sitt uttrykk gjennom misjonsselskap som arbeider utanfor landets grenser, er misjonen nå omlag 150 år.

Alt talar derfor for at det vil eksistere ein «norsk misjon» også om 50 år. Det er imidlertid visse faktorar som er vesensforskjellige alt i dag – ein av desse er forholdet mellom den 1. og den 3. verda. I den etterkolonialistiske tid er det ikkje lenger mogeleg å basere misjonen på «Missions from the North» – som det heitte i ein boktittel. Den einaste moglege struktur er samarbeid mellom ulike kyrkjer ut frå ideen om å dele ressursar. Eg ser dermed demokratisering av relasjonane mellom norske kyrkjer og tredje-verds kyrkjer som eitt sjølvstøtt element i misjonen anno 2046. Kyrkjegrundande misjon blir følgelegg avløyst av økumeniske relasjonar mellom søsterkyrkjer.

Den kolonialistiske struktur var imidlertid meir misjonsmotiverande enn den jamstilte som er basert på utveksling. Derfor vil truleg nivået i misjonsengasjementet innan misjonsselskapstradisjonen gå ned. Misjonen vil ikkje lenger appellere til pionerånd. Misjonen må følgelegg basere seg på ein meir allmenn dynamikk og eit meir allment engasjement. Eg vil derfor tru at om femti år er det «gamle» misjonsbegrepet å «omvende hedningar» naturleg erstatta av eit nytt – meir i retning av å «vere med i den økumeniske prosess som bind himmel og jord saman». Det vil oppstå mange spennande og interessante «ad hoc» misjonsprosjekt i denne samanhengen.

Norsk misjon vil om 50 nye år truleg vere sterkt kritisk til den misjon som vart driven frå 1840-talet og 150 år utetter. Kjensla av at misjonen har gått kolonialismens ærend og har dyrka sine snevre, teologiske særinteressar vil auke. Ein misjonær som norske misjonsfolk likevel vil hugse med vørndnad og som etterkvart vil bli tolka

som representanten for det beste i norsk misjon, eit misjons-alibi så å seie, blir Karl Ludvig Reichelt. Og om 50 år vil norske misjonsfolk også framheve økumenen Olav Guttorm Myklebusts forskning og idear. Norsk misjon kan sjå 2046 lyst imøte!

Aasulv Lande er professor i Lund, Sverige.

Norsk misjon heretter

MARIT LANDRØ

Vi lever i en omkalfatringstid, også når det gjelder misjon. Gamle strukturer ryker, og med dem slites også en del lojalitetsbånd over. Bestemorsgenerasjonen, som var hjemneværende og som gjennom sine kvinneforeninger utgjorde selve ryggraden i misjonsarbeidet, dør ut, mens dagens kvinner ofte er utarbeidende på linje med mannen. Det vesle som måtte finnes av fritid, spises fort opp av ulike tilbud og krav. Samfunnet er blitt mer og mer pluralistisk, og vi har utviklet en kultur med klare narsissistiske trekk, hvor man helst vil ha seg frabedt alt som smaker av forpliktende ansvar. Tro om ikke kortidsmisjonen er et resultat av denne utviklingen, med kortsiktige forpliktelser og gode rettetmuligheter om det skulle vise seg at dette blir for tøft. Dette kan selvfølgelig tolkes entydig negativt, men jeg ser minst like mange positive muligheter i nettopp denne situasjonen. Store ungdomsgrupper utfordres til pionérbearbeid i andre land, og mange av dem inspireres til fortsatt misjonsinnsats. Vi får så absolutt en større grad av mobilitet, men samtidig også en mindre grad av stabilitet.

Jeg sier ikke dette ut fra defensiv oppgitthet, men vi må erkjenne hvor vi står for å kunne se veien videre fram. Og så må vi se hvilke nye muligheter vi nå står overfor.

Lenge kunne vi her i Norge plassere oss sjøl øverst på pallen som «verdsmestre i misjon», med flest misjonærer per capita. Den tiden da Norge, og Vesten forøvrig, var mest toneangivende, er definitivt forbi, og det skyldes vel ikke minst den enorme gudsrrike-veksten som vi de siste åra har sett i Afrika, Asia og Sør-Amerika. Mens det rundt år 1900 var slik at da befant ca. 1 % av alle evangeliske kristne seg i den såkalte «tredje verden», så regner vi med at i år 2000 vil

nærmere 90 % av alle kristne på jorda bo i de landa! Et takkeemne, for det viser jo at såkornet bærer frukt! Men samtidig vet vi også at storparten av verdens evangeliske kristne i dag faktisk er relativt nykristne, uten århundre-gamle røtter og tradisjoner bakover. Dette kan både bety en befriende nyorientering for kristen tro og kristent liv, samtidig som det også kan bety fare for avsporinger og i verste fall synkretisme. Derfor blir også behovet for bibeltro kontekstualiseringsarbeid større og viktigere enn noensinne.

Også når det gjelder misjonærutdanning, ser vi en nord-sør- og vest-øst-dreining. Det blir m.a.o. fra sør og fra øst de sterkeste misjonsimpulsene kommer i fremtiden. Og med en autoritet som ikke er grunnet på materiell velstand: «Hvis vi ikke lærer å gi ut fra vår fattigdom, slik menigheten i Makedonia gjorde det, vil vi forbli fattige», sier Ms. Judy Mbugua, denne kenyanske lederen som så sterkt inspirerer til innsats. Ut fra sin fattigdom samlet så disse kvinnene inn US \$ 100.000,-, hvilket viser at her handler det ikke om verbal ønsketenkning bare.

Når det gjelder Norge og vår rolle i verdensevangeliserende arbeid, ser jeg *to hovedoppgaver* som ligger foran oss:

Nært: Vi må komme på banen og begynne å vinne våre egne naboer, kolleger og venner for Gud. Vi må identifisere relevante møteplasser, der vi finner dem hjemme, leve levd liv sammen med dem og vise dem veien både til Gud og til tjeneste for Gud.

Jeg tror f.eks. DAWN-konseptet eller også Tid for Tro-prosjektet, som begge deler statser på at vi skal være rekrutterende kristne i hverdagen, kan være til hjelp her. Kanskje er det slik at morgendagens ivrigste og viktigste misjonærer ennå ikke er frelst! Altså: Nettverksarbeid på hjemmebane!

Fjernt: Vi har fortsatt et ansvar for å nå ut til unådde folkeslag. Men her tror jeg «internasjonalisering» blir et stikkord. Vi skal *sammen* med lokale eller nærliggende kirker gå inn i nye områder, med det klare mål å plante nye, lokale menigheter som fra første stund skal ha en lokal forankring.

Nøkkelen, forutsetningen for at dette skal kunne skje, er at vi får en ny kallsforståelse. Her i Vesten har vi dessverre vokst opp med en eksklusiv (og ubibelsk, mener jeg!) kallsforståelse: Noen har/andre har ikke misjonskall. Dermed fostres storparten av kristenfolket til slapphet og gjør lite for å vinne andre for Gud. I Korea, derimot, forkynner f.eks. Yong-gi Cho sterkt og tydelig at hvert eneste menneske som har tatt i mot frelsen i Jesus Kristus, er forpliktet til å misjonere for at flere skal vinnes.

Misjonskallet gjelder m.a.o. absolutt alle som bekjenner Kristus.

Med en slik kallsforståelse tror jeg vi har en spennende misjonstid foran oss.

Marit Landrø er pastor i pinsebevegelsen.

Opne, heilage rom

ODDBJØRN LEIRVIK

Eg var lenge misjonsprest utan å vite det. Eg var prest på Grünerløkka i Oslo i dei siste tiåra av det andre tusenåret etter Kristus. I ti år var eg «vanleg» kyrkjelydsprest, men ikkje så vanleg likevel, for kyrkjelyden femna så vidt om halvparten av innbyggjarane i soknet. Eg hadde born på skular der kanskje halvparten av elevane var muslimar. Eg brukte å seie at eg var prest i Norge sitt mest sekulariserte, fleirkulturelle og nyreligiøse lokalsamfunn. Eg trur alle karakteristikane var sanne, sjølv om dei til dels var innbyrdes motstridande.

Det var berre så vidt vi var ei majoritetskyrkje. Det var få tradisjonar å stø seg på. Det meste av kyrkjelydsarbeidet måtte byggjast opp att frå grunnen av – ikkje berre ein gong, men fleire gongar. Den sosiale mobiliteten var stor og stabiliteten liten, i eit sokn med stort fleirtal av einslege husstandar. Den gudstenestefeirande kyrkjelyden vart skifta ut i fleire omgongar i løpet av eit tiår.

Vi såg folkekyrkja få nytt liv, men på nye premissar. For ingenting var lengre sjølvsgat. Folk visste kvifor dei kom til kyrkja. Dei hadde gjort eit val. Vi var aldri sikre på om vi var majoritet eller minoritet. Vi var sårbare. Kanskje var det derfor landskapet opna seg, og at nokre utsette minoritetar kjende seg heime i dette rommet?

Kyrkjerommet opna seg, også for heilt vanlege folk som kjende at her kunne dei gå inn, for det stod ikkje så mange frå før og stengde. Men vi var få, og sårbare. Ofte ønskte eg at eg var prest i tryggare strok.

Og vi kjende at skulle vi forkynne evangeliet, så måtte det vere i dialog. Det heilage rommet vart til eit samtalerom. I framhald av mi teneste i kyrkjelyden vart eg så «misjonsprest», tilsett av Buddhistmisjonen, i eit Emmaus-arbeid som fann si forankring i Paulus kirke. Rommet opna seg for nødvendige, men også spirituelle samtalar mellom kristne, nyreligiøse, buddhistar, muslimar.

Og vi kjende at rommet hadde ei kraft i seg. Vi oppdaga spen-

ninga mellom eit ope samtalerom under orgelgalleriet, og sjølv kyrkjerommet med si retning framover mot altaret. Vi byrja tale om ein forgård og eit heilagrom. Vi kjende at dei opne samtalan måtte forankrast i heilagrommet, og inviterte alltid gjestene våre til å vere med under ei meditativ gudsteneste, før eller etter samtalen.

Vi kjende at skulle vi leve i dette opne, måtte vi også sjølv forankrast. Eit sideskip vart rydda til meditasjonsrom, der vi som inviterte kunne falle til ro og kjenne at vi hørde Kristus til.

Slik vart det ståande for oss: «En radikal åpenhet i kirkerommets forgård. En retning framover mot den inviterende Kristus. Et steg til siden, i meditasjonskapellets stille nærvær».

Kvar er vi om 50 år, på Grünerløkka, og i resten av landet? Truleg er vi enda mindre enn før ei majoritetskyrkje. Truleg treng vi enda meir å hente fram kraft frå indre kjelder. Truleg må vi enda meir leve i spenninga mellom det opne og det tydelege.

Eg vonar at mange av dei heilage romma våre skal ha opna seg, kvar på sine måtar, og at mange får kjenne at kyrkjeromma er som kraftfelt.

Slik har mine visjonar for misjonen blitt: Eit ope heilagrom som dreg folk til seg. Her. I mine rom. Og i andre rom, i andre land, i ei universell kyrkje som ikkje har så mykje makt å støtte seg til, men som kjenner på krafta frå Kristus.

Oddbjørn Leirvik er p.t. Olavsstipendiat ved Det teologiske fakultet (UIO).

Norsk misjon i de kommende 50 år

UNNI RÅMUNDDAL

Jeg kjenner en «bestemor-misjonær». Det var under et kurs om misjon ved US Center for World Mission i Pasadena i USA jeg ble kjent med Sandy. Hun skulle ut som «teltmaker». Sandy hadde ikke vært aktiv i misjonærtjeneste tidligere. Da jeg traff henne, var hun godt opp i årene, pensjonist og enslig. Nå planla hun å dra til et muslimsk land. Et ektepar skulle reise til dette landet for å arbeide som engelsklærere. De hadde funnet ut at de burde ta med en «bestemor». Det var vanlig på dette stedet at bestemødrene i landsbyen passet barn og satt på dørstokken og pratet. Nå ville de ta med en «bestemor» og

hun skulle være en aktiv del av deres evangeliseringsteam. Da ingen av deres egne kunne, hadde de spurt Sandy. Hun var enslig enke og kunne godt tenke seg å bli med som misjonær. Gjett om Sandy var glad for å kunne gå inn i slik viktig tjeneste. Tenk at Gud kunne bruke henne – en enslig eldre dame. Jeg tror Gud vil kalle mange «bestemor- og bestefar-misjonærer» også ut fra vårt land i årene som kommer.

Misjonskonferansen i Korea – GCOWE'95 – lærte meg mye. Gud har en stor, mangfoldig og fargerik barneflokk. I Korea var vi over 4500 samlet, og vi kom fra 186 forskjellige land. Det var pastorer, misjonærer, leger, forretningsfolk, politikere, dronninger og presidentfruer. For Gud er vi alle likeverdige. Vi ser nå at tidligere misjonsland blir betydningsfulle bidragsytere og sendere av store antall nye misjonærer. Folk fra disse landene vil ofte kunne gjøre misjonstjeneste for en brøkdel av det det koster å sende ut vestlige misjonærer. Det ble likevel lagt vekt på at misjon fra «gamle» utsendelsesland og organisasjoner fortsatt trenges. Men måten vi gjør ting på – og de virkemidler vi bruker – trenger stadig forandring og nytenkning.

Gud kaller oss til å fortsette og til å øke vår misjonsinnsats. I vår tjeneste videre tror jeg vi likevel må være innstilt på store forandringer. Vi må være lydhøre og vi må fremfor alt gå dit hvor behovene er størst og hvor evangeliet ikke har blitt forkynt for så mange.

Det er mer enn 100 år siden Hudson Taylor mobiliserte over 1100 nye misjonærer til tjeneste i Kina. Jeg har lest om Taylor at han la vekt på å rekruttere forskjellige typer mennesker. Han la vekt på at ikke alle skulle være teologer og lærere. I årene som kommer, må også vi sende folk inn i land som ikke er åpne for evangeliet. La oss gjøre som Taylor. Fagfolk med utdanning og praksis innen mange typer yrker vil måtte inngå når vi setter sammen våre «misjonsteam».

En fortsatt sterk misjonsinnsats fra vårt land vil også avhenge av at vanlige mennesker i menighetene våre får god og riktig misjonsinformasjon og at de utvikles og bevisstgjøres til tjeneste. De som har fått et lederansvar, må prioritere arbeidet med å utvikle lekfolket. Glede i kristenliv og misjonsinnsats kommer med bevissthet om eget kall og oppdagelse og utvikling av nådegaver og tjenester. Gud har en plan for hver og en av oss. Jeg ønsker og ber om at åndsfulle og tente «tjenere» for evangeliet kan sendes fra Norge til mange av de folkeslagene som fortsatt står oppført som «minst evangeliserte» på listen over folkeslag utarbeidet for AD 2000 bevegelsen. «For jorden skal fylles av kunnskap om Herrens herlighet, likesom vannet dekker havbunnen» (Habakkuk 2.14).

Vi ser i dag at tidevannet er i ferd med å snu – måtte også norske kristne fagfolk, misjonærer, misjonsorganisasjoner og våre misjonsgrupper, kirker og menigheter være med og fylle sin plass i det som skal skje i årene som kommer. Om våre år er 20, 50 eller 80 – Gud vil gjerne bruke oss.

Unni Råmunddal er legesekretær og tilknyttet Det Norske Misjonsforbund.

Communio – Kyrkjias misjon i det tredje tusenåret

MARGUNN SANDAL

*Eg bed om at alle må vera eit,
liksom du, Far, re i meg og eg er i deg.
Slik skal dei og vera i oss,
så verda skal tru at du har sendt meg.
Job. 17.21*

Den kristne trua er forankra i håpet, i forventningane om at Kristus kjem til oss frå framtida. Då Jesus skulle fortelje om himmelriket, tok han utgangspunkt i eit av dei beste uttrykka for fellesskap vi kan forestille oss: Måltidet og festen. Guds misjon handlar om fellesskap. Kva har det å seie for vår misjonsforståing i det neste tusenåret?

Økumenikken har vore med på å gje oss ei fornya forståing av fellesskapet i Kristus. Men enno har vi berre fått ein liten smakebit på kva *communio*-dimensjonen har å seie for misjonsoppdraget. At økumenikk og misjon heng saman, er dei fleste samde om. Men altfor ofte blir einskapen og samhaldet sett på som ein metode eller ei form som er viktig, for at vi skal nå fram, med den «eigentlege» budskapet. Det universelle og grensesprengjande fellesskapet i Kristus kjem i skuggen av den einskilte sitt forhold til Gud.

Men gudsrikefellesskapet er vel ikkje noko sekundært i Guds misjon? Er ikkje fellesskapet og det relasjonelle nettopp det grunnleggjande både i den treeininge Gud og i menneskets eksistens? Gud sjølv er *communio* – tre personar i ein relasjon prega av gjensidig kjærleik i fridom. Det er dette fellesskapet i Gud den globale kyrkja feirar i nattverden og inviterer til i dåpen. Vil ein teologi og antropologi som stadfestar at fellesskapet er konstituerande for all eksistens,

ha innverknad på vår forståing av misjonsoppdraget? Ein framtidretta misjon handlar om å stadfeste menneska sin nære relasjon til Gud og til kvarandre, ja, til heile skaparverket, og gje desse relasjonane eit fornya innhald. Det er ein communion-misjon som er forankra i håpet om gudsrikefellesskapet.

Då blir fellesskapet kyrkjas misjon. Slik heng hennar vesen og oppdrag saman. For kyrkja er konstituert til å vera eit levande teikn på dette fellesskapet, slik at menneska kan læra å kjenne sanninga om seg sjølv og om Gud. Dette inneber at ein i arbeidet med misjonsstrategiar for det komande tusenåret skulle:

- Vektleggje arbeidet med økumenikk og «partnership» mellom kyrkjer.
- Søkje å skape ei open og inkluderande kyrkje. For nettopp gjennom å vere open og inkluderande er kyrkja vedkjennande og misjonerande.
- Ta opp kampen mot rasisme og framandfrykt.
- Både ute og heime utvikle og støtte opp om lokale nettverk som gjev menneska tilhøyring. Samstundes må kyrkja utfordre all eksklusivisme og sjølvgodskap i lys av det universelle gudsfellesskapet.

Noko av det som karakteriserar overgangen til eit nytt årtusen er framveksten av ein global einskapskultur kombinert med ei stadig meir kulturbunden fragmentering og oppsplitting lokalt. Identitetsforvirring og lengt etter å høyre til ein stad fylgjer i kjølvatnet, og gjev ein god grobott for framandfrykt og nasjonalisme. Vi ser også korleis kontakten på tvers av generasjonsgrensene synest å bli svekka, og både kvinner og menn kjemper med å finne si rolle. I møte med denne røyndomen står kyrkja i fare for å la seg fange i avgrensa lokale kulturar eller i globale alliansar utan lokal identitet. Eller kyrkja kan, i arbeidet med å utvikle strategiar som skal sikre kvantiteten, talet på einskildsjeler og folkeslag, kome til å oversjå kor viktig kvaliteten i fellesskapet er. Men det finst ein annan veg.

Denne vegen fører oss til bords. Ikkje det avlange bordet, der husbonden tek plass ved enden, og gjestane i passande avstand frå han, etter kva rang dei har. Ikkje eit måltid der husmora og borna set på kjøkkenet og et restane. Nei, vi går til det runde bordet. Og der set vi oss ned saman med søsken frå Singapore og Johannesburg, frå Grünerløkka og Ullevål hageby, frå idrettslaget og misjonsforeininga. Det er eit spleiseselskap. Alle har med litt av sitt, og vi deler det vi har. Borna får lov til å sitje litt uroleg på stolen, og det er gjort god plass til dei som må berast til bords. Vi forstår ikkje alt som blir sagt, men nok til at vi kan le og gråte saman. Fyrst likar vi nok ikkje smaken på

alt som blir servert, men etter kvart lærer vi oss å setje pris på dei ulike luktane og våger å smake på stadig nye sortar. Eg skulle ynskje kyrkjas misjon i neste årtusen var som dette måltidet. Ingen ved enden. Ingen som serverer. Eit ope bordfelleskap som gjev menneske ein forsmak på himmelriket.

Å samlast kring bordet handlar også om å «gå ut». Jesus gjekk ut og tok del i dei utstøytte og forakta sin fest. Han både stadfesta og utfordra deira fellesskap. Som Kristi etterfyljarar er vi noko meir enn eit gjestfritt vertskap som inviterar menneske til oss. Vi er kalla til å gå ut og sjølv vere «dei framande». Og då blir vi kanskje overraske. For kjenner vi ikkje att noko av Gud, i fellessangen på puben eller i den afrikanske storfamilien? Kanskje vi ikkje er så framande likevel. Og når vi set oss til bords og deler det vi har, så får vi like mykje tilbake.

Og nettopp ved at dei menneskeskapte grensene blir kryssa, blir fordomaner og frykten overvunnen. Slik kan menneske lære å kjenne sanninga om gudsriket. Då kan vi byrje å glede oss til den store festen. Og Kristus kjem oss i møte med brødet og vinen.

Margunn Sandal er konsulent i Mellomkirkelig Råd for Den Norske Kirke.

Norsk misjon de neste 50 år

OSKAR SKARSAUNE

1. Jeg håper norsk misjon fortsetter og intensiverer arbeidet med å utvikle misjonsstrategier som så raskt som mulig selvstendigjør de nasjonale kristne, og at de kirker som grunnlegges gjennom norsk misjonsarbeid, selv blir misjonerende kirker. Erfaringen har vist at selvstendige, misjonerende kirker ikke er noe automatisk resultat av et hvert misjonsarbeid, men et mål det må arbeides bevisst mot fra første stund.
2. Jeg håper og tror norsk misjonsarbeid vil utvikle enda større fleksibilitet med hensyn til strategier, arbeidsmåter og personell. Det vil alltid være behov for langtidsmisjonæren, som opparbeider maksimalt kjennskap til språk og kultur. Men jeg ser for meg et fruktbart mangfold i misjonær-stabene lokalt, der ulike former for korttids-tjeneste kan supplere og berike misjonsfellesskapet – alt fra ungdomsteam av entusiastiske gate-evangelister, til høyt kvalifiserte fagfolk som reiser ut for spesialoppdrag av mer kortvarig art. Og jeg ser for meg, samtidig, et mer variert familiemønster i misjonær-

flokkene. Som det er i dag, er det et uforholdsmessig stort antall småbarnsfamilier, i en maksimalt krevende fase av livet, som utfører svært mye av misjonærarbeidet. Når jeg ser på norske forsamlinger av kristne, har jeg spurt meg: Hvorfor er alle 50-åringene, hvis barn er voksne og etablerte, tilsynelatende så «skuddsikre» i forhold til det å få et misjonærkall?

3. Misjonæren har tradisjonelt vært teolog, helsearbeider eller lærer. Disse vil utvilsomt fortsatt være sentrale, men spekteret av «teltmarker»-typene vil måtte bli bredere, tror jeg. Dessuten: Er utdanningen og forvaltningen av misjonærer blitt så omfattende og profesjonell at de litt uregelmessige verb, karismatikerne, visjonærene og gründerne, simpelthen ikke får plass innenfor våre forvaltingsopplegg?
4. Nok en kjepphest: Jeg skulle ønske norske misjonærens erfaringer og kompetanse – og misjonskirkenes! – ble mye mer verdsatt og tatt i bruk hjemme i Norge enn tilfellet er nå. Stort sett havner den slags erfaring i titteskabet for det eksotiske og spennende, men alt for fjerne og uanvendelige. Ingen vet bedre enn misjonærene hvor feilaktig det er, og hvor relevant og nyttig kunnskap for en *norsk* situasjon misjonskirkene og misjonærene sitter inne med. Det kan ikke ha unngått noen at evangelieformidlingen i Norge mer og mer får karakter av *tverrkulturell* kommunikasjon mellom nordmenn av ulike kulturer. Vi bør ikke lenger ha råd til ikke å utnytte våre eksperter på dette felt: misjonærene.
5. Jeg har en drøm om at øket bruk av ressursene i forrige punkt, kunne bidra til å skape ny glød og nytt hjerte for misjonen i deler av kirkefolket som pr. idag «selvsagt» mener misjon bør finne sted, men som ikke brenner for den.
6. Jeg sier med overlegg «bidra», for til sist er det Guds Ånd som *skaper* glød for misjonens store sak. Alltid et bønnemne, og kanskje mer enn noen gang i årene som kommer.

Oskar Skarsaune er professor ved Menighetsfakultetet.

Nytt årtusen – samme misjon?

GUNNAR STÅLSETT

«Misjon i 2000 år» er tittelen på Stephen Neills store populære fremstilling om den kristne verdensmisjonens historie. Vil misjonen skifte

karakter i løpet av et nytt årtusen? Naturligvis vil den det, slik misjonen har forandret uttrykksformer og strategier siden kirkens første tid.

Men hvordan kirkens misjon vil forandre seg, det vet alene kirkens og historiens Herre. Vi kan ha våre drømmer, antagelser og vår frykt. Som kristne ser vi ikke inn i en glasskule der spådomskunster gir oss svaret, men vi forholder oss til løfter som vi vet vil bli innfridd på Guds vis i Hans tid. Derfor er det ett jeg kjenner meg trygg på: Misjon etter år 2000 vil ikke representere et brudd med det grunnleggende i all kristen misjon, nemlig budskapet om Jesus Kristus, hans liv, hans død og oppstandelse for verdens frelse. Og i den kristne kirke vil det alltid være mange som kjenner seg forpliktet på at «Guds nåde er blitt åpenbart for å gi frelse til alle mennesker» (Tit. 2.11). Jeg har derfor en håps-preget visjon for kirkens misjonsoppdrag inn i det neste årtusen.

Det første kapittel i Neills bok heter «En tro for hele verden», og angir et tema som blir mer og mer påtregende. Det 21. århundre vil kunne gi oss nye og dramatiske skillelinjer. Samtidig vil den teknologiske utvikling i økende tempo bidra til at verden oppleves som et skjebnefellesskap mellom alle folkeslag og alle religioner. Kristendommen vil måtte velge veien mellom fundamentalisme og toleranse. Det er min tro at den kristne kirke vil fremstå med større tydelighet som et globalt trosfellesskap. Det vil være dens største bidrag til å oppfylle misjonsbefalingen.

Den bærende kraft i ny, vitalisert misjonsinnsats i neste generasjon, vil være en teologi som i sterkere grad enn tidligere er kontekstuell, økumenisk og evangelisk. At den er kontekstuell betyr at det er en teologi nedenfra, som utformes og bæres av alminnelige folks møte med evangeliet. Det betyr også at den er lokal samtidig som den er global i sin horisont og rekkevidde. Trangen til å oppfylle Jesu bønn om at «de alle skal være ett» (Joh. 17.20) er et stykke inn i neste årtusen blitt så sterk at kirkens ledere – det troende lekfolk – er blitt tvunget til å legge alle konfesjonalistiske maktkrav til side og å satse på «én herre, én tro, én dåp, én Gud og alles Far, han som er over alle og gjennom alle og i alle» (Ef. 4.5). Det historiske, konfesjonelle særpreg er blitt mer av en berikelse for kirkens felles vitnesbyrd. Kirkens læreforskjeller og ulike tradisjoner er nå i større grad forstått og feiret som et «forsonet mangfold». Dette har gitt rom for en spiritualitet på apostlenes og profetenes grunnvoll, som er åpen og inkluderende, og som strever med å finne et nytt språk for en ny tid. Kirken har lært at symboler, handlinger og strukturer er viktige kommunikasjonsmidler for Ordet. Den har begynt å ta konsekvensene av at kir-

kens kroppsspråk gjennom historiens løp ofte har formidlet makt og utestengning fra fellesskapet med Kristus, mer enn å være en tjener-skikkelse for evangeliet, og at dette til sine tider har vært en større hindring for troen enn motstand og likegyldighet overfor evangeliet. Forståelsen av kirken som et åndelig, sakramentalt, bekjennende, vitnende og tjenende fellesskap har etterhvert blitt sterkere og har bidratt til å utforme en ny misjonsstrategi. Lokalmenigheten står i sentrum for både lokal og global misjon. Frelse blir forkynt med hele den bibelske fylde av «shalom»: Fred, frihet, rettferdighet, helbredelse og omsorg for hele skaperverket. Omvendelse og syndenes forlatelse forkynnes for skriftlærde og fariseere, for makthavere og marginaliserte. Det er blitt noen flere som viser at de ikke skammer seg over evangeliet, fordi de har opplevd at det virkelig er blitt for dem selv, og i deres omgivelser, en Guds kraft til frelse, personlig, eksistensielt og sosialt. Og vekkelser skjer omkring ordet: «Får Sønnen frigjort dere, så blir dere virkelig fri» (Joh. 8.36). De mange lokale former for «frigjøringsteorier» har truffet folk hjemme og hatt sin gode virkning, også i Norge. Nåden er blitt større, og menneskenes bud har mistet noe mer av sin kraft i kirken.

Hvordan vil en «norsk» misjonsstrategi preges av en ny teologisk bevissthet på kirken som fellesskap? Helt konkret vil det ha betydning for økonomi og organisering. Til tross for fortsatt velstand på verdenstoppen, vil det i Norge som ellers i den industrialiserte og kapitalistiske verden, bli en stadig større kniving om midler til misjon, evangelisering og global diakoni. Mens avstanden mellom fattig og rik i verden fremdeles er av tragiske dimensjoner, har noen kirker begynt å se at dette ikke kan fortsette å gjelde også kirkene imellom, uten at det går ut over evangeliets troverdighet. En ny forståelse av hva det vil si at kirkene utgjør ett Kristi legeme i verden og derfor står i et gjensidig forpliktende fellesskap, er i ferd med å få praktiske konsekvenser. Prinsippet om at «alt hører Herren til», gjør at de små og fattige kirker med større frimodighet og autoritet stiller de rike kirker i nord til ansvar for hvordan de forvalter deres felles ressurser. Spørsmålet om misjonens plass i kirkens helhetsstrategi er derved blitt akutt. Det er ikke lenger mulig å forvise denne dimensjon ved kirkens liv til en innsats for spesielt interesserte. Den norske kirke vil ikke lenger kunne sette opp budsjetter og utforme handlingsplaner uten at disse reelt gjenspeiler at Den norske kirke bare er en avdeling av den verdensvide kirke.

En gradvis voksende erkjennelse av dette ansvarsforhold har bidratt til en ny økonomisk ordning som har forandret forholdet mellom stat og kirke i Norge. Den kirkelige «blandingsøkonomi» der Stor-

tinget styrte kirkens økonomi og tvang den til en snever nasjonalkirkelig strategi, er tidlig etter år 2000 blitt avløst av et system der en form for «kirkeskatt» sammen med frivillige gaver forvaltes av kirkens egne organer for kirke, misjon og global diakoni. Det kirkelige «utenriksbudsjettet» er blitt nesten like stort som det som står til rådighet for rent nasjonale oppgaver. Det er blitt umulig å fremme krav om kirkelig bemanning i Norge uten hensyn til behov for finansiering av prestetjeneste, undervisning, evangelisering og diakoni i Namibia, El Salvador og Kina.

En rettferdig forvaltning av felles ressurser har også fått konsekvenser for det internasjonale organisasjonsnett for kirkene. Dette er nå gjennomvevet og bundet sammen av en rekke bilaterale og multilaterale forbindelser og forpliktende avtaler. Det globale nettverk mellom menigheter, lokalsamfunn, interesse- og yrkesgrupper utløser et mangfold av initiativ og innsatsvilje. De konfesjonelle og økumeniske organisasjoner, som Det Lutherske Verdensforbund og Kirkenes Verdensråd, har funnet en form som gjør dem til bedre redskaper for kirkens misjon, og for kirkens organisatoriske enhet forstått som «et fellesskap av fellesskap».

Med disse scenarier har jeg nok beveget med et godt stykke inn i et nytt årtusen, og det er blitt vanskelig å skjelve mellom det jeg tror vil skje og det jeg håper! Men profeten Joel og apostelen Peter har gitt unge rett til å ha syner og gamle rett til å ha drømmer. Det som er sikkert er at «Herrens dag kommer, den store og strålende. Og hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst» (Apg. 2). I dette scenariet er vi allerede nå.

Gunnar Stålsett er rektor på Det praktisk-teologiske seminar (UIO).

Norwegian Missions in Fifty Years: Scenarios for the Future

Representative leaders in mission, ecumenism, and theology respond to the question how they expect Norwegian missions to develop in the next fifty years. How do they envision the role of mission in the year 2046?